

Ergonomisystem—människa—maskin—arbete

Ulf Börgesson

Förkortningen EMMA är namnet på den miljö-databas, som används vid Volvo Komponenter AB, transmissionsdivisionen i Köping. Dess skyddsteknische chef Ulf Börgesson beskriver i artikeln hur man med ADB-stödet systematiserar data efter vissa regler, som inte låser verksamheten inför framtiden. Med ADB-stödet kan iakttagas samband som annars kan döljas av tidsaspekter och organisationsförändringar. Man kan tex om fem år med hjälp av en "verkstadslayout" söka i databasen som om man befann sig i nutiden utifrån en personidentifikation. Detta förutsätter bara att personen kommit i kontakt med företagshälsovården så att man får en arbetsanamnes med miljöbelastningar.

EMMA höjer vår kunskapsnivå inom ergonomiområdet, då vi har möjlighet att studera effekten av insatta åtgärder i ett större perspektiv.

Syftet

I stort sett vilka sambandssökningar som helst är möjliga. Begränsningarna är *kvalitet* på indata och vår egen förmåga att dra vettiga/relevanta slutsatser ur presenterade resultat.

Informationssystem inom företagshälsovården har 4 syften

1. Underlätta hanteringen av hälso- och miljöinformation
2. Effektivare kunna utnyttja insamlade och andra gemensamma uppgifter
3. Tjåna som varningssystem genom att hälsouppgifter stålls mot miljöuppgifter
4. Vara åtgårdsinriktat

- Mångden arbetsmiljödata kring arbetsplatserna ökar snabbt och blir svårhanterlig med MDB (manuell databehandling). Informationshantering måste underlättas.
- All information ska vara lättillgänglig för rätt person vid rätt tillfälle, tillgänglig information ska lätt kunna överblickas.
- Information ska inte försvinna om en person slutar sin anställning inom FHV.
- Vid larm från exempelvis Arbetarskyddsstyrelsen om en viss kemikalie kan vi snabbt se:
 - Har vi ämnet vid företaget?
 - I vilka produkter ingår ämnet?
 - Var används produkterna?
- Åtgärder som tidigare visat sig bra kan utnyttjas inom liknande arbetsplatser.
- Utlovade förbättringar följs upp tills åtgärd har skett.

Sekretess

Sekretess i olika nivåer

5. Företagshälsovården
4. Företagshälsovården
3. Kemikaliekommittén
2. Arbetsledare, operatör
1. Skyddsblad

Personliga koder styr den information man har tillgänglig. Majoriteten av all information är tillgänglig för alla inom företaget. Kemikaliekommitténs medlemmar har även tillgång till de kemiska produkter-

.....

Den ökande mängden arbetsmiljödata är svårhanterlig utan ADB-stöd.

.....

Såväl medicinsk som teknisk personal får snabb bakgrund inför patientkontakter och arbetsplatsbesök.

nas sammansättning. Kemikaliekommittén är den grupp inom företaget som har till uppgift att studera alla kemiska produkter och upprätta hanteringsföreskrifter innan produkten kommer i produktion.

Inom FHV finns två sekretessnivåer. Vi har vårt gemensamma anteckningsblock i datorn i stället för halvskrivna lappar som så småningom hamnar i papperskorgen. På den här sekretessnivån finns också personidentifikation. Detta för att kunna finna rätt personer kopplade till ett visst miljöproblem. Den översta nivån för FHV-personal ger tillgång till koppling arbetsbetingat besvär, person och arbetsplats.

Modell för arbetsplatsbedömning

Användarna av EMMA är (figur 1):

- Arbetsledare, skyddsombud som kan vara intresserade av exempelvis miljö, mätningar, skyddsbladsinformation om kemiska produkter.
- Produktionstekniker som konstruerar nya arbetsplatser kan vara intresserade av vilka problem

som har funnits vid tidigare, liknande arbetsplatser för att kunna undvika dessa.

- Läkare kan vid en patientkontakt plocka fram patientens arbetsplats och få miljöinformation som kan vara relaterad till något besvär.
- Sjukgymnasten hämtar innan arbetsplatsbesök fram befintlig information om platsen för att vara uppdaterad och kompletterar naturligtvis informationsbanken efter arbetsplatsbesöket.
- Sköterskor kan hämta och lämna information i basen vid arbetsmiljöundersökningar.
- Den tekniska företagshälsovården har all sin data lagrad i EMMA.

Det finns ca 300 bildskärmar på företaget och alla arbetsledare har tillgång till bildskärm för informationssökning.

Vid FHV finns idag sex bildskärmsterminaler.

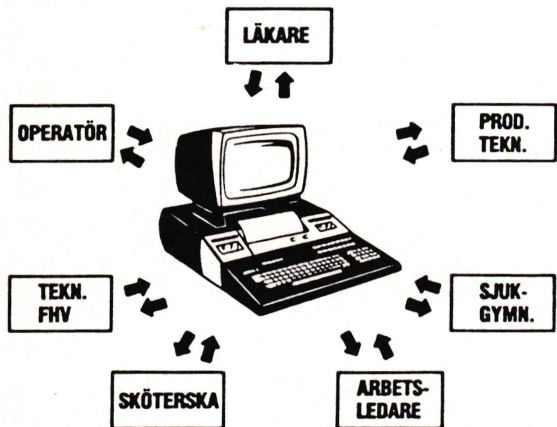
Informationsuttag

Det är viktigt att bildskärmsterminalen är lättillgänglig, helst vid det egna skrivbordet. Om inte är man snart tillbaka i systemet med lösa anteckningar som så småningom kastas.

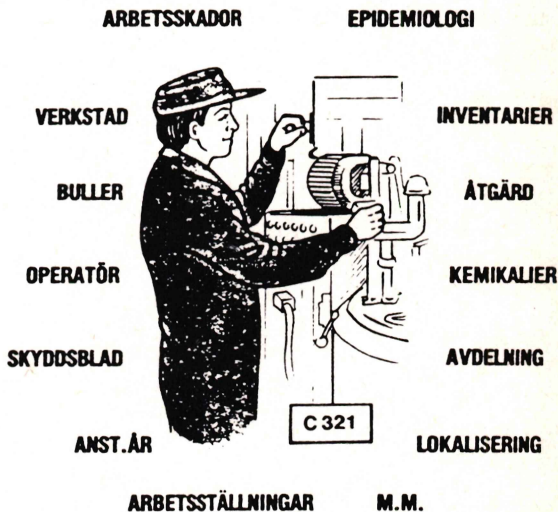
Den information som kan hämtas kring en av våra 800 arbetsplatser kan tex vara (figur 2):

- Vilka kemikalier används på arbetsplatsen

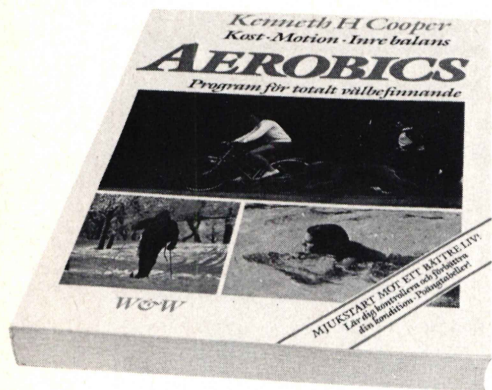
Figur 1. Arbetsplatsbedömningsmodell anpassad till datorbearbetning

Figur 2.

Aktuella böcker **om frisk- och egenvård**

Kenneth H Cooper Kost · Motion · Inre balans **AEROBICS**

Program för totalt välbefinnande

Ett nytt tänkande inom friskvård – genom personligt avpassad motion och noga uträknad kostplan når du maximal fysisk och psykisk kondition.

*

Michael Ben-Menachem **BOKEN OM AVSLAPPNING**

Hur du lär dig använda din egen förmåga att slappna av.

David E Bresler & Richard Trubo **BEFRIA DIG FRÅN SMÄRTA**

Den mest medkännande och uppmuntrande, trovärdiga och heltäckande boken i ämnet.

Wahlström&Widstrand

TYSTA GATAN 10 · 115 24 STOCKHOLM · TEL 08/67 98 15

Bildskärmsterminalerna måste vara lättillgängliga inom företagshälsovårdscentralen för all berörd personal.

- Vilka kemikalier har använts på arbetsplatsen
- Var är arbetsplatsen rent fysiskt belägen
- Vilka inventarier finns på arbetsplatsen
- Information som arbetsskador och vidtagna åtgärder för att förhindra ett uppreparande
- Mätresultat från miljömätningar
 - luftföroreningar
 - bullernivåer
 - fysisk belastning
 - osv
- Vem arbetar vid arbetsplatser eller har arbetat där. Endast de personer som kommit i kontakt med THV kan återfinnas i databasen.

Någon total registrering av alla anställda eller koppling till övriga ADB-system förekommer inte.